

ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಮಹಾಚೇತನ : ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ

ಡಾ. ಶಿವಾನಂದ ರಂ. ನಾಗಣ್ಣವರ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ವಿ.ಎಂ.ಕೆ.ಎಸ್.ಆರ್.ವಸ್ತದ ಕಲಾ, ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವಿ.ಎಸ್.ಬೆಳ್ಳಿಹಾಳ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹುನಗುಂದ.

ಸಾರಾಂಶ: (Abstract)

ಭರತಭೂಮಿಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ರಾಮಾಯಣ. ಬೇಡನೋವ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಂಬಲದಿಂದ ನಾರದರ ಮಾತಿನಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಾದ. ಈ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಇದು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭರತ ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಬಾತ್ಯಪ್ರೇಮ, ರಾಮನ ಪಿತೃವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಆಂಜನೇಯನ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ, ಸೀತೆಯ ಪತಿಭಕ್ತಿ, ಲವಕುಶರ ಜನನ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ವೀರತ್ವದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯತ್ವದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿಹೇಳಿದ ಮಾಹಾಮುನಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಖ್ಯಪದಗಳು (Keywords): ರತ್ನಾಕರ, ವಲ್ಮೀಕಿ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಪ್ರಚೇತನ, ಚಾರ್ತಿ, ಚವಣ ಋಷಿ

ಪೀಠಿಕೆ

ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಜನ್ಮಭೂಮಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಶ್ರೀಮಂತರಾಷ್ಟ್ರವಾದ ಭಾರತ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕವಿಪುಂಗವರಿಗೆ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಲೇಖಕರಿಗೆ, ಮಾನವತಾವಾದಿಗಳಿಗೆ, ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಜನ್ಮನೀಡಿದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಈ ನೆಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬುನಾದಿ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯೂ ಒಬ್ಬರು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಮಹಾಕಾವ್ಯವೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರಿಗೆ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ ಮಹಾಚೇತನ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಬೇಡನಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿ ಬೇಡ ಕುಲದ ಹೆಸರನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೈವತ್ವದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಿದ ಮಹರ್ಷಿ ಎಂಬ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಬಾಜನರಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ತತ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾರ್ಶನಿಕ, ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಆದಿಕವಿ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ

ಆರಂಭಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗಾರನಾಗಿ, ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾದದ್ದು :

ಕ್ರಿ.ಪೂ.24ನೇ ಅಕ್ಟೋಬರ 500ರ ಅಶ್ವಿಜ ಶುದ್ಧ ಶರದ್ ಪೌರ್ಣಿಮೆಯ ದಿನದಂದು ಗಂಗಾನದಿ ತಟದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮವೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚೇತನ ಹಾಗೂ ಚಾರ್ತಿ (ಅನುತಾದೇವಿ) ದಂಪತಿಗಳ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ತಾನು ಪ್ರಚೇತನ ಮುನಿಯ 10ನೇ ಮಗ ಎಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೇ ರಾಮಾಯಣದ

Please cite this article as: ಶಿವಾನಂದ ರಂ. ನಾಗಣ್ಣವರ. (2024). ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಮಹಾಚೇತನ : ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರೀಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 5(4). ಪು.ಸಂ. 9-15

ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿ ಆಳಿದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಪ್ರಥಮ ವಂಶ ಪ್ರಚೇತಸ ವಂಶ (ಪ್ರೊಶ್ರೀಕಾಂತ ತಳಗೇರಿ, ಡಾ.ಕವಿತಾ. ಶಿ. ಕುಸುಗಲ್; ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಲೇಖನ) ಕಶಪ ಹಾಗೂ ಅದಿತಿ ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿಯರ ಪ್ರೀತಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಈತನ ಮೊದಲ ಹೆಸರು ರತ್ನಾಕರ. ಈತನಿಗೆ ವಲ್ಲಕಿ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. (ಅದೇ) ವಲ್ಲಕಿ ಎಂದರೆ ಎರಡು ತಂತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾದರಿಯ ವಾದ್ಯ ತಾಯಿಯಿಂದ ವಲ್ಲಕಿ ನುಡಿಸಲು ಕಲಿತು ಹಾಡಿದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯನ್ನು ವಸಿಷ್ಠರು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಎಂದು ಕರೆದಿರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. (ಡಾ.ಕವಿತಾ. ಶಿ. ಕುಸುಗಲ್; ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಲೇಖನ) ನಾನು ಬೆಳೆದದ್ದು ಕಿರಾತಕರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಾಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನಿದ್ದೆ, ಕೇವಲ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾನು ದ್ವಿಜನಾಗಿದ್ದೆ ಎಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. (ಜಿ.ಎಂ.ಕೆ. : ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತ್ತು ಗುರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಪು.02) ರತ್ನಾಕರ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೀಕರ ಬರಗಾಲ ಉಂಟಾಗಿದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಕಠಿಣವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಊರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ದಟ್ಟವಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರನನ್ನು ಅದೇ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಿಲಾನೀ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಭೀಲ್ ಸಮಾಜದವರು ಅಪಹರಿಸಿದರು. ಈ ಜನರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ದರೋಡೆ, ಕೊಲೆ, ಸುಲುಗೆಯಂತಹ ಕ್ರೂರ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡನು. ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ನೋವಿನಿಂದ ಸಾಗಿದರು. ಇತ್ತ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರನನ್ನು ಸಾಕಿದ ಸಾಕುತಂದೆ ಕಾಲವಾದ ನಂತರ ಮನೆತನದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ರತ್ನಾಕರನ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿದ್ದಿತು. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಟಿಯಾದ ಓರ್ವ ಬೇಟೆಗಾರನ ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ; ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಖರ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು. ದುಡಿತದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಆದಾಯ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಕಾರಣ ಈತನು ತನ್ನ ಗ್ರಾಮದವರನ್ನೂ ಸೇರಿದಂತೆ ನೆರೆಯ ಗ್ರಾಮದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ದಾರಿಹೋಕರನನ್ನು ಕಗ್ಗೊಲೆಗೈಯುತ್ತ ಅವರ ಬಳಿಯಿರುವ ಸರಕು, ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚುತ್ತ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ನಡೆಸುವ ದರೋಡೆತನದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ. ಇಂತಹ ಕ್ರೂರಿ ಡಕಾಯಿತನಾದ ರತ್ನಾಕರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಎಂದಾಗಿದ್ದೇ ಸ್ಮರಣೀಯವಾದ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ದರೋಡೆಕೋರನಾಗಿದ್ದ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಕೆಲವರ ವಾದ; ಸ್ವತಃ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೇ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಭಗವಾನ್, ಮುನಿ, ರಿಷಿ, ಮಹರ್ಷಿ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. (ಕೂಡ್ಲಗಿಯ ಅರುಣ ಜೋಳದ ಅವರ ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯ ಲೇಖನ, ಆದರೆ ಈತನು ದರೋಡೆಕೋರನಾಗಿದ್ದ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲ ಉಲ್ಲೇಖ ದೊರೆಯುವುದು 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಸ್ತಂಧಪುರಾಣದಲ್ಲಿ. (ಅರುಣ ಜೋಳದ, ಕೂಡ್ಲಗಿ, ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನದ ಭಾಗ)

ರತ್ನಾಕರನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಓರ್ವ ಉತ್ತಮ ಗಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು, ಮುಂದೆ ರಾಮಾಯಣ ರಚನೆಯಾದ ನಂತರ ಈತನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಲ್ಲಕಿ ಎಂಬ ಎರಡು ತಂತಿಯ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನುಡಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಲವ ಮತ್ತು ಕುಶರೊಂದಿಗೆ ರಾಮನ ಕುರಿತಾದ ಲೋಕಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಅಯ್ಯೋಧ್ಯಗೆ ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಸ್ಥಾನ ಪಂಡಿತನಾದ ಚವನನಿಗಿಂತಲೂ ಮಧುರವಾದ

ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾದ ನುಡಿಗಳು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯವು ಎಂದು ಕೌಶಿಕ ಮುನಿಯು ಹೊಗಳುತ್ತಾನೆ. (ಡಾ.ಕವಿತಾ ಕುಸುಗಲ್; ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಲೇಖನ)

ನಾರದರ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಮನಃಪರಿವರ್ತನೆ

ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದಂತೆ ತನ್ನ ದರೋಡೆತನದ ಕಾಯಕವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾರದ ಮುನಿಗಳು ರತ್ನಾಕರನಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅವರ ಮೇಲೆಯೂ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮಾಡಿ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದಾಗ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ವೀಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅಲ್ಲದೇ ಅವನಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಬೇಟೆಗಾರ ರತ್ನಾಕರನನ್ನು ವಿಚಲಿತಗೊಳಿಸಿತು, ಮುಂದೆ ತಾನು ಮಾಡುವ ಯಾವ ಪಾಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುಟುಂಬದವರ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಯಾವಾಗ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತೋ ಆಗ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗಿ ಅವರ ಮಾತಿನಂತೆ ದರೋಡೆತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಲು ಮುಂದಾದನು ಅದಕ್ಕೆ ನಾರದರು ರಾಮನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸಿದರು ಅವನಿಗೆ ರಾಮ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗದಿದ್ದಾಗ ಮರಾ, ಮರಾ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾ ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕಳೆದ ರತ್ನಾಕರ ಮರಾ ಎಂಬ ಪದ ಕ್ರಮೇಣ ರಾಮ ಎಂದ ಸ್ವಟಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ನಾರದರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಿಂದ ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಮತ್ತು ದರೋಡೆತನದ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ರಾಮನಾಮ ಜಪ ಮಾಡುತ್ತ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸತೊಡಗಿದ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವೆಗಳು ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದವು (ಹುತ್ತ ಬೆಳೆಯಿತು) ಅದರ ಅರಿವಿಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದನು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಾರದಮುನಿಗಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದೇ ಮಾರ್ಗವನ್ನಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಣ್ಣಿನ ದಿಬ್ಬವೊಂದರಿಂದ ರಾಮನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯ ಕೂಗು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು; ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದರೆ ನಾರದರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಯಿತು, ಏಕೆಂದರೆ ತನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಕುಳಿತ ರತ್ನಾಕರನ ಈ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ, ಕೂಡಲೆ ನಾರದರು ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ರತ್ನಾಕರ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದಾಗ ಕಣ್ತೆರೆದ ರತ್ನಾಕರ ನಾರದರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದನು. ನಾರದರು ರತ್ನಾಕರನಿಗೆ ಇರುವೆಗಳ ದಿಬ್ಬದಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆದು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ 'ಮಹರ್ಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಅವನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ ನಾರದರು ರತ್ನಾಕರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಪೋವನ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಇದು ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಜಾಗ್ರಾಮ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ವಲ್ಮೀಕಿ' ಎಂದರೆ ಹುತ್ತ ಎಂದರ್ಥ. ವಲ್ಮೀಕಿ ಪದದ ರೂಪಾಂತರವೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಾಯಿತು. ರತ್ನಾಕರ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಾಗಿ ಬದಲಾದನು.

ಕತ್ತಿವಾಸ ರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರಕಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಚ್ಯವನ ಋಷಿಯ ಮಗನೂ ಅವನ ಮೊದಲ ಹೆಸರು ರತ್ನಾಕರ ಎಂಬುದಾಗಿದ್ದು; ದಸ್ಯುವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆದವನು. (ಜಿ.ಎಂ.ಕೆ. : ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತ್ತು ಗುರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಪು.02) ಮುಂದೆ ತಮಸಾ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಬಿತ್ತೂರು ಪಟ್ಟಣವೊಂದರ ಬಳಿ ಆಶ್ರಮವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಜ್ಞಾನದಾಸೋಹ ನೀಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾರದರು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಜೀವನದ ಕುರಿತಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮನ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲೇಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ

ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖನಾದನು. ಒಂದು ದಿನ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ತಮಸಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಆಶ್ರಮದತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾದ ಎರಡು ಜೋಡಿ ಕ್ರೌಂಚ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀಣವಾಗಿದ್ದವು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಓರ್ವ ಬೇಟೆಗಾರ ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳತ್ತ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಗಂಡು ಪಕ್ಷಿಗೆ ಬಾಣ ತಗುಲಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿತು. ಅದನ್ನು ಸಹಿಸದ ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಗಂಡು ಪಕ್ಷಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಗೆ ಕೋಪಬಂದು ಬೇಡನೆಗೆ –

ಮಾ ನಿಷಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಯಾಂ ತ್ವಮಗಮಶ್ಯಾಶ್ಚತೀಸ್ಸಮಾಃ

ಯಶ್ಚೌಂಚ ಮಿಥುನಾದೇಕವಧಿಃ ಕಾಮಮೋಹಿತಂ. ಎಂದು ಶಾಪಹಾಕಿದರು. (ಅಂದರೆ ಎಲೈ ಬೇಡನೇ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯಿಂದ ಕಲೆತಿದ್ದ ಈ ಗಂಡುಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪೈಕಿ ಕಾಮಪರವಶವಾಗಿದ್ದ ಒಂದನ್ನು ನೀನು ಕೊಂದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬದುಕಬೇಡ' ಎಂಬ ಶಾಪಯುಕ್ತ ನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿದರು) (ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತ್ತು ಗುರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಪು.08) ಅಲ್ಲದೇ ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ನಿನಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಸಿಗದಿರಲಿ ಎಂದು ಶಾಪಹಾಕಿದರು. ಶಪಿಸಿದ ಆ ನುಡಿಗಳು ಭಂದಸ್ಸಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಆದರೆ ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಏನೆಂದು ಶಪಿಸಿದನೆಂಬುದು ಅವರ ಅರಿವಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅದೇ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಬೇಡನೆಗೆ ಶಾಪ ಕೊಡಬಾರದಿತ್ತೇನೋ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಈ ಕುರಿತು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ದುಃಖದಿಂದಿರುವಾಗ ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಬಂದ ನುಡಿಗಳು ಸಮಪಾದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲೂ ಸಮ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವೀಣಾವಾದ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮೃದಂಗ, ತಾಳ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೂ ಹಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಆ ಪಾದಗಳು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ ಇದು ಯಶಸ್ಸು ತರುವ ಶ್ಲೋಕವಾಗಲಿ. ಅದು ಅನ್ಯತಾ ಆಗುವುದು ಬೇಡ. ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಮಾತನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿಷ್ಯರು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಗುರುವಿನ ಎದುರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಉಚ್ಛರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಮನಸ್ಸೂ ಸಹ ಅದನ್ನೇ ಪಠಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಶ್ಲೋಕದ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸದಾ ತಲ್ಲೀನನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ರೀತಿ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಭುವಾದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು ಅವರನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿ ತನಗಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತಾ ಮುನಿಪುಂಗವ ನೀನು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶ್ಲೋಕವನ್ನೇ ಬರೆದಿರುವೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ದುಃಖಿತನಾಗಬೇಡ. ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಈ ನುಡಿ ಬಂದಿದೆ. ನೀನು ಮುಂದುವರೆದು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಾರದರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಉಪದೇಶ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಬೇಕು. ರಾಮಚಂದ್ರನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವೂ ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ, ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ, ವ್ಯಾಕರಣಶುದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವಂತಹವನಾಗು, ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಳ್ಳು ಸಹ ಸುಳಿಯದಿರಲಿ ಈ ಧರೆಯ ಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳು, ನದಿ ಸರೋವರಗಳು ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಇರುವವೋ

ಅಷ್ಟು ಕಾಲದವರೆಗೂ ನೀನು ಬರೆಯುವ 'ರಾಮಾಯಣ' ಕಾವ್ಯ ಅಮರವಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಮಾಯವಾದನು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಈ ಆದೇಶಾತ್ಮಕ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಹಾಗೂ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಪಟ್ಟರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವೋ ಎಂಬಂತೆ ಕೆಲವೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾರದರು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಆದೇಶ ಮತ್ತು ನಾರದರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅನುಗ್ರಹ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಫಲವಾಗಿ 'ರಾಮಾಯಣ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಒಟ್ಟು 24000 ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಬಾಲಕಾಂಡ, ಅಯ್ಯೋಧ್ಯಕಾಂಡ, ಅರಣ್ಯಕಾಂಡ, ಕಿಷ್ಕಿಂಧಿಕಾಂಡ, ಸುಂದರಕಾಂಡ, ಯುದ್ಧಕಾಂಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಕಾಂಡಗಳೆಂಬ 7 ಕಾಂಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಇವರನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ ಕವಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಶೃಂಗಾರ, ಕಾರುಣ್ಯ, ಹಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ವೀರರಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಸೀತಾಮಾತೆಗೆ ಆಶ್ರಯ ಮತ್ತು ಲವ ಕುಶರ ಗುರುವಾಗಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿ

ಸುಂದರಕಾಂಡ ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಮಡದಿಯಾದ ಸೀತೆಗೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಸೀತೆಯು ಲವ ಮತ್ತು ಕುಶರಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ್ದಳು. ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಗಳೇ ಶಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹನುಮಂತನ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಹನುಮದ್ ರಾಮಾಯಣದ ಕುರಿತಾಗಿ ಚರ್ಚೆ

ತಾವು ಬರೆದಿದ್ದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ತಾವೇ ಓದಿಕೊಂಡು ನಾನು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಈ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನ ವಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಬಂಡೆಗಳತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡರು ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಶ್ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲಾ ರಾಮಾಯಣದ ಶ್ಲೋಕಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಕೂಡಲೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಈ ಬಂಡೆಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಯಾರಾದರು ಓದಿದರೆ ನನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಓದದಿರಬಹುದು ಏಕೆಂದರೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಸರಳವಾಗಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ ಎಂದು ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾದರು ಕೂಡಲೇ ಅವರು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಆಂಜನೇಯ ಬಂದು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾನೇ ನನ್ನ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಬರೆದಿರುವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮುಖಭಾವವನ್ನು ಕಂಡು ಹುಸಿನಕ್ಕ ಹನುಂತನು ತಾನು ಬರೆದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅಳಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ ನೀವು ಬರೆದಿರುವ ರಾಮಾಯಣವೇ ಮೂಲ ರಾಮಾಯಣವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಾಗಿದನು ಇದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಸಂತಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು.

ರಾಮ ಮತ್ತು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಭೇಟಿ

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಎರಡು ಬಾರಿ ಭೇಟಿಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸಲ ರಾಮನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ (ರಾಮ, ಸೀತೆ ಮತ್ತು ಸಹೋದರ ಲಕ್ಷ್ಮಣ) ಅಯೋಧ್ಯೆಯಿಂದ ಚಿತ್ರಕೂಟಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ಸಂತಷಗೊಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ರಾಮನು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಲವಕುಶರು ಹಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಇವರು ಯಾರು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಉದಾರತೆ, ಹೊಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಮೌಲ್ಯಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

1. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು 24000 ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
2. 27ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಕೈಕೇಯಿಯ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇಶಬ್ರಷ್ಟನಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ
3. ರಾವಣನಿಂದ ಸೀತೆಯು ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಜಟಾಯು ಪಕ್ಷಿಯು ರಾವಣನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮುಂದಾಗಿ ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾತನೆ ಪಡುತ್ತಿರುವ ಘಟನೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಮರುಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆ ಪಕ್ಷಿಯ ಉದಾರತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಠಾಯುವಿನ ತಂದೆ ಅರುಣನು ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಟಾಯುವಿಗಿಂತ ಅರುಣನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.
4. ರಾವಣನಿಗೆ ಅವನ ಸಹೋದರಿಯಾದ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಮರಣದಂಡನೆ ನೀಡಿದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಮೆಲಕುಹಾಕುತ್ತಾನೆ.
5. ಸೀತೆಯನ್ನು ಲಂಕಾದಿಂದ ಕರೆತರಲು ಮತ್ತು ರಾವಣನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಲಂಕೆಗೆ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಲು ವಾಣರ ಸೈನ್ಯವು ಸೇತುವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕೇವಲ ಐದು ದಿನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.
6. ಮೊದಲು ಶ್ರೀಲಂಕಾ ರಾವಣನ ಸಹೋದರನಾದ ಕುಬೇರನ ರಾಜ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ದಾಹದಿಂದಾಗಿ ರಾವಣ ಅವನನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿ ತಾನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡನೆಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೂ ರಾವಣನು ಮಹಾನ್ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದು ವೇದಪಾರಂಗತನಾಗಿದ್ದನಲ್ಲದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೀಣಾವಾದಕನೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದಿದ್ದಾನೆ.
7. ವನವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀತಾಮಾತೆಯನ್ನು ವೈದೇಹಿ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಕೇವಲ ರಾಮಾಯಣವನ್ನಲ್ಲದೇ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಡಿತನೂ ಆಗಿದ್ದು; ಯೋವ ವಸಿಷ್ಠ, ಭಗವಾನ್ ರಾಮ ಮತ್ತು ವಶಿಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ

ಸಂಕಲವನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಯ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಅಂದೇ ಹಾಕಿದ ಓರ್ವ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಎಂದರೂ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೀತೆ, ಮಂಡೋದರಿ, ಸುರ್ಪನಿಖೆ, ಮಂತರೆ, ಕೈಕೇಯಿಯ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪತಿಭಕ್ತಿ, ದುರಾಲೋಚನೆಗುಣಗಳಿಂದಾಗುವ ಅನಾಹುತಗಳು, ಆಂಜನೇಯ, ವಿಭೀಷಣರ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಮಿನಿಷ್ಠೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಭರತರ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಹೋದರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಅಲ್ಲದೇ ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಮೋಹ, ಹೋರಾಟ ಬಡತನ ಮುಂತಾದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾ ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ತಳಸ್ಥರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಮೇಲಸ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದ ಮಾಹಾ ಸಮಾಜಚಿಂತಕ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಮಹರ್ಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಓರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞನೂ, ರಾಜನೀತಿ ನಿಪುಣನೂ ಆಗಿದ್ದನು ತನ್ನ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಲವ-ಕುಶರಿಗೆ ರಾಮಾಯಣದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಹಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಶಸ್ತ್ರ, ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸಂತನೀತ. ಅಲ್ಲದೇ ರಾಜ, ಮಂತ್ರಿ, ಬಲ, ಗೂಡಚಾರ, ತಳವಾರ, ರಾಣಿ, ಯುವರಾಜರ ಗುಣಗಳ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನೇ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕೊಡಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅರಸನಾದವ ಸದಾ ಪ್ರಜಾರಕ್ಷಕನಾಗಿರಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಸಂದರ್ಭಬಂದರೆ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡಲೂ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಆದರ್ಶ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ಲೇಟೋ, ಡಾಂಟೆ, ರೂಸೋ, ಹೋಮರ್ ಮಹಾಕವಿ ಜನಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಮಹಾಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಸಮಾರೋಪ

ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋದ ಸಾವಿರಾರು ಕವಿಪುಂಗರವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವತಾರೆಯಂತೆ ಇಂದಿಗೂ ಮಿನುಗುತ್ತಿರುವ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿಕವಿ, ಮಹರ್ಷಿ, ಸರ್ವತೋಮುಖ ಚಿಂತಕ, ಚರಿತ್ರಕಾರ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥ :

- ಜಿ.ಎಂ.ಕೆ. (2011). ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮತ್ತು ಗುರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಗಾಂಧೀನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಕವಿತಾ. ಶಿ. ಕುಸುಗಲ್; ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಲೇಖನ.
- ಅರುಣ ಜೋಳದ ಕೂಡಗಿ, ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನದ ಭಾಗ
- ಪ್ರೊ.ಶ್ರೀಕಾಂತ ತಳಗೇರಿ, ಡಾ.ಕವಿತಾ. ಶಿ. ಕುಸುಗಲ್; ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಲೇಖನ.
- ಅಂತರ್ಜಾಲಾಧಾರಿತ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ.